

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับรากหญ้าที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พุทธศักราช 2538 โดยให้สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การแบ่งส่วนในองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิท พงงาม, 2546) โดยวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการสร้างความเจริญของชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รวมทั้งได้มีโอกาสเรียนรู้แก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเองประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาท มีส่วนร่วมในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ทุกขั้นตอน จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2540)

องค์การบริหารส่วนตำบลนับว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหนึ่งแห่งองค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจโดยรัฐบาล ได้ดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นในเขตตำบลตามอำนาจหน้าที่โดยมีผู้แทนของประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารตามนโยบายของแต่ละสมัย ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่จะเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้การพัฒนาไม่ครอบคลุมและกระจายไปตามแผนงานในด้านต่างๆ ทำให้มีปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดกับประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น กลุ่มเด็ก เยาวชน สตรีและคนชรา ปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอันมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอันมากจากการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้มีความทันสมัยเพื่อความสะดวกสบายยิ่งขึ้นปัญหาก็มากยิ่งขึ้น การ

พัฒนาที่กระจุกอยู่ด้านเดียวจึงเป็นในลักษณะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาทาง เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมจึงไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เท่าที่ควร ซึ่งความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลตามแผนงานต่างๆ นับว่าเป็นเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตตำบล โดยจะต้อง ยึดถือความต้องการของประชาชนเป็นหลักในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาให้ ครอบคลุมตามแผนงานพัฒนาในด้านต่างๆ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากประเด็นดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ซึ่งยังไม่พบว่า ได้มี การศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะ มีผลที่จะช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในองค์การบริหารส่วนตำบล บัวคือเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงความ คาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ตามแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ จำนวน 6 ด้าน คือ

1. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านพัฒนาสังคม
3. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ
4. ด้านพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. ด้านพัฒนาการเมืองและการบริหาร
6. ด้านพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

เพื่อนำผลที่ได้ไปเสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ และเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับหน่วยงาน นอกจากนี้ ผู้ศึกษามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดสามารถ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล บัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและหมู่บ้านต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ แตกต่างกันหรือไม่
3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลบัวคือ อะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ จำแนกประชาชนตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและ หมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลบัวคือ

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลบัวคือต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลบัวคือต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลบัวคือต่างกัน
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือต่างกัน

5. ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่บ้านต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 หมู่บ้าน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 1,296 คน (ทะเบียนราษฎร สำนักงานทะเบียน ทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม, 2554)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ จำนวน 306 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษากำหนดให้มีความคาดเคลื่อนได้ 0.05 โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามาเน่ Yamane (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) ซึ่งจากการคำนวณ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 306 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาคั้งนี้ มุ่งศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ศึกษาการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ ตามแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านพัฒนาสังคม 3) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ 4) ด้านพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) ด้านพัฒนาการเมืองและการบริหาร 6) ด้านพัฒนาสิ่งแวดล้อมและ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและหมู่บ้าน

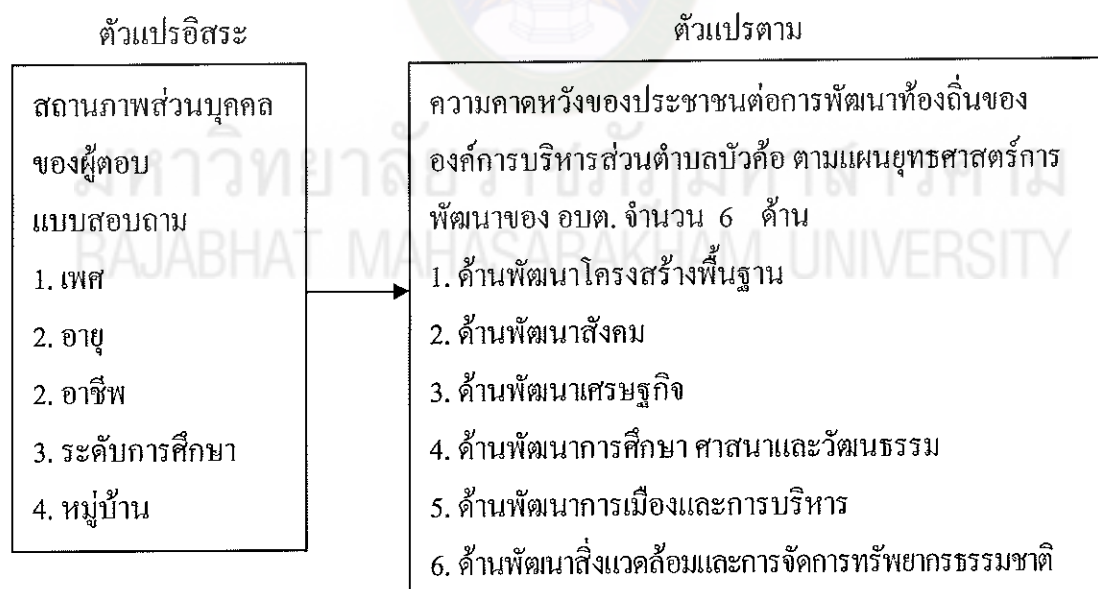
4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 6 ด้านคือ 1) ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านพัฒนาสังคม 3) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ 4) ด้านพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) ด้านพัฒนาการเมืองและการบริหาร 6) ด้านพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ มีระยะเวลาในการศึกษา เดือน มกราคม พ.ศ. 2555 – เมษายน พ.ศ. 2555

กรอบแนวคิดการศึกษา

ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิด ดังนี้ แผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคาดหวัง หมายถึง การคาดการณ์ต่อความต้องการของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคตที่ควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้นไปในลักษณะที่ดีขึ้น ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชน

2. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นกับความเป็นอยู่ของประชาชนภายในเขตพื้นที่ตำบลเป็นไปในลักษณะที่ดีขึ้น ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านพัฒนาสังคม 3) ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ 4) ด้านพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) ด้านพัฒนาการเมืองและการบริหาร 6) ด้านพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

2.1 ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการก่อสร้างถนนให้มีมาตรฐานงานทาง อพท. มีการซ่อมแซมดูแลรักษาถนนให้ใช้การได้ดีอย่างสม่ำเสมอ มีการขยายเขตไฟฟ้าและไฟฟ้าเกษตรกรรมให้ทั่วถึง ติดตั้งคอมพิวเตอร์สาธารณะในหมู่บ้าน ก่อสร้างท่อระบายน้ำเสียและบ่อน้ำบำบัดน้ำเสีย จัดหาแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอและทั่วถึงต่อความต้องการของประชาชน

2.2 ด้านการพัฒนาด้านสังคม หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ จัดทำโครงการควบคุมป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำทุกปี จัดให้มีโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อสู้เอดส์อย่างต่อเนือง จัดให้มีสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ การออกกำลังกายและการนันทนาการให้ครบทุกหมู่บ้าน จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติธรรมประจำตำบลเพื่อพัฒนาจิตใจให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จัดให้มีการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการและด้อยโอกาส เพื่ออยู่ร่วมสังคมอย่างมีคุณค่าอย่างทั่วถึงและต่อเนือง จัดทำโครงการจัดซื้อผ้าห่มคลายหนาวเป็นประจำทุกปี จัดซื้อเครื่องเสียงเดินเอนโทรปีประจำทุกหมู่บ้าน

2.3 ด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง จัดให้มีโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนให้ครบทุกครัวเรือน จัดให้มีโครงการส่งเสริมการลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมหัตถกรรมในครัวเรือนเพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ให้ครบทุกครัวเรือน การก่อสร้างโรงปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ครบทุก

หมู่บ้าน จัดทำโครงการฝึกอบรมเพิ่มทักษะฝีมือแรงงานให้ทั่วถึง จัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์กลุ่มอาชีพให้ทั่วถึง

2.4 ด้านพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีห้องสมุด ประจำตำบลมีมาตรฐานและเหมาะสมเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและเหมาะสม จัดตั้งศูนย์อินเทอร์เน็ตประจำตำบลที่มีมาตรฐานเพื่อให้ประชาชนใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า จัดทำโครงการส่งเสริมบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง จัดทำโครงการฟื้นฟูฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการจัดตั้งวงหมอลำ วงโปงลาง คณะกลองยาวของนักเรียนและประชาชน

2.5 ด้านพัฒนาการเมืองและการบริหาร หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนาผู้บริหาร สมาชิก อบต. และพนักงานส่วนตำบลให้มีความเข้าใจ วิถีปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพเพื่อปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็ว จัดให้มีการติดตั้งหอกระจายข่าวหมู่บ้าน โดยให้ อบต. เป็นแม่ข่ายสามารถควบคุมได้ทั้งตำบลเพื่อให้การสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารครอบคลุมทั้งตำบลสะดวกรวดเร็ว จัดให้มีการอบรมเพิ่มความรู้เรื่องกฎหมายให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จัดทำโครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ของประชาชนตำบลอย่างสม่ำเสมอ จัดทำโครงการอบรมผู้นำหมู่บ้านเพื่อพัฒนาการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

2.6 ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนดูแลดูแลรักษาป่า อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการจัดการระบบน้ำเสียให้ครบทุกครัวเรือน จัดทำโครงการคัดแยกขยะทำปุ๋ยชีวภาพครบทุกหมู่บ้าน จัดให้มีการฝึกทบทวนอาสาสมัครดูแลป่าเป็นประจำทุกปี จัดทำโครงการอบรมอาสาสมัครดูแลแหล่งน้ำอย่างสม่ำเสมอ จัดทำโครงการปลูกจิตสำนึกในโรงเรียน เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์ป่าไม้อย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนงบประมาณดูแลป่าโคกหินลาดอย่างสม่ำเสมอ

3. หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านมีฐานะเป็นเจ้าของบ้านหรือประชาชนที่มีชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ในที่นี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์การศึกษา

ผลจากการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนา ท้องถิ่นให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือในการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่สามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY